

Stil

Een vreemde aandrang is het, willen schrijven over stilte. Wat stil is in mij wordt er onrustig van, en wat ik aan het licht wil brengen ga ik misschien afdekken met woorden. Maar kan ik anders? Dat is het gekke van stilte. Het bewustzijn ervan bestaat in relatie tot geluid, zoals ik weet heb van leegte door de ervaring van gevuld zijn. Zonder het een zou ik niet weten wat het ander is. Stilte en geluid zijn complementair en in hun betekenis afhankelijk van elkaar. In het begin was het woord. Het doorbreekt de stilte van het niet-zijn. De stilte, nog ongevormd en stom, wordt tot aanschijn geroepen. Vanaf dat moment is zij zwanger van geluid: *‘De stilte zingt u toe, o Here.’* Een levende stilte. Zij wordt stom geslagen als het woord haar niet bevrucht. En omgekeerd: het woord wordt machteloos wanneer het niet de verwachtende stilte ontmoet. In dit feest van tegenstellingen ontpopt de stilte zich als basis van communicatie en manifesteert zich daar als overvloed en als gebrek. Twee keer stilte. De stilte vanuit overvloed spreekt tussen mensen die in harmonie met elkaar kunnen zwijgen. De stilte vanuit gebrek wordt pijnlijk drukkend wanneer zij niet meer met elkaar praten. In religieuze communicatie is het niet anders. Iemand zei: *‘Zoals de stilte de sonate mogelijk maakt en het witte papier de tekening draagt, zo denk ik over God als de grond van bestaan.’* Welke stilte is dat? In welke stilte wordt de werkelijkheid transparant voor de stem van God? Laatst werden scholieren uitgenodigd tot het bijwonen van de vespers in een klooster. Na afloop de vraag wat zij ervan vonden: *‘dat zingen ging nog wel, maar die stiltes... daar werden wij gek van.’* Misschien hoorden de monniken in de stilte de stem Gods. Misschien werden de scholieren erdoor stom geslagen. Geen stilte heeft er het patent op gevoelig te maken voor Gods eeuwig woord. Alleen de stilte waarin het leven stroomt, maakt open voor de bron ervan. *‘De aarde was woest en leeg en de geest van God zweefde over de wateren.’* Sinds de schepping is de stilte niet een puur gemis, maar een potentie tot volheid. Zij is er altijd al. Als ik nu met jou praat, hoop ik de stilte in jou en in mij niet af te dekken: wij komen er uit voort en wij keren er naar terug. ◀

Foto: René Rosmolen